

Alman Sınıf Öğretmenlerinin Gözünden “Sachunterricht (Hayat Bilgisi) Dersi”

“Sachunterricht (Social Studies) Course” through the Eyes of German Primary School Teachers

Derya BEKİROĞLU¹
Nur ÜTKÜR GÜLLÜHAN²

doi:10.38089/iperj.2023.126

Geliş Tarihi: 08.09.2023

Kabul Tarihi: 20.03.2023

Yayınlanma Tarihi: 31.03.2023

Öz: Bu araştırmanın amacı Almanya’da sınıf öğretmenliği yapan öğretmenlerin gözünden Sachunterricht dersini analiz etmektedir. Bu amaçla araştırma nitel araştırma desenlerinde durum çalışmasına göre yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Almanya’da Baden- Württemberg eyaletinin çeşitli bölgelerinde bulunan ilkokullarda sınıf öğretmenliği yapan toplam 5 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma da veriler “yarı yapılandırılmış görüşme tekniği”ne göre toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel ve içerik analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri Sachunterricht dersini “el, zihin ve kalp” iş birliğiyle aktif bir öğretim yaklaşımıyla çocuğun dünyayı algılaması ve anlaması şeklinde tanımlamışlardır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin işlenmesinde en çok derse yönelik materyallerin hazır olmasını önemstedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunun birlikte görüşmelerin sonucunda öğretmenlerin Sachunterricht dersinde en sık “deney ve proje” yöntemlerini tercih ettikleri; ölçme ve değerlendirmenin “dönem başı, ortası ve sonunda” alternatif ve klasik yöntemlerin birlikte kullanılarak yapıldığı tespit edilmiştir. Araştırmanın bulguları, alman sınıf öğretmenlerinin gözünden Sachunterricht dersinin “eylem odaklı”, atölye çalışmalarına yoğunlaşarak disiplinlerarası bir anlayışla çocuğun dünyayı tanımasını misyon edinen bir ders olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sachunterricht, hayat bilgisi, sınıf öğretmenleri, Almanya

Abstract: The purpose of this research is to analyze the Sachunterricht course through the eyes of teachers working as primary school teachers in Germany. For this purpose, the research was carried out according to the case study in qualitative research designs. The study group of the research consists of a total of 5 primary school teachers working in primary schools in various regions of Baden-Württemberg in Germany in the 2021-2022 academic year. In the research, the data were collected according to the "interview technique". Descriptive and content analyzes were used in the analysis of the data. According to the results of the research, primary school teachers defined the sachunterricht course as the child's perception and understanding of the world with an active teaching approach in cooperation with "hand, mind and heart". In addition, it has been concluded that the primary school teachers care most about the preparation of the materials for the course in the teaching of the sachunterricht course. However, as a result of the interviews, it was determined that the teaching methods most frequently used by the teachers in the sachunterricht course were "experiment and project" methods. It has been determined that assessment and evaluation are made by using alternative and traditional methods together at the "beginning, middle and end of the term". It was concluded that the Sachunterricht course, through the eyes of German primary school teachers, is an "action-oriented" course that focuses on workshops and takes it as a mission for the child to get to know the world with an interdisciplinary approach.

Key Words: Sachunterricht, social studies, primary school teachers, Germany

¹ Doktora öğrencisi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Türkiye, drybkrgl@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5322-8290>

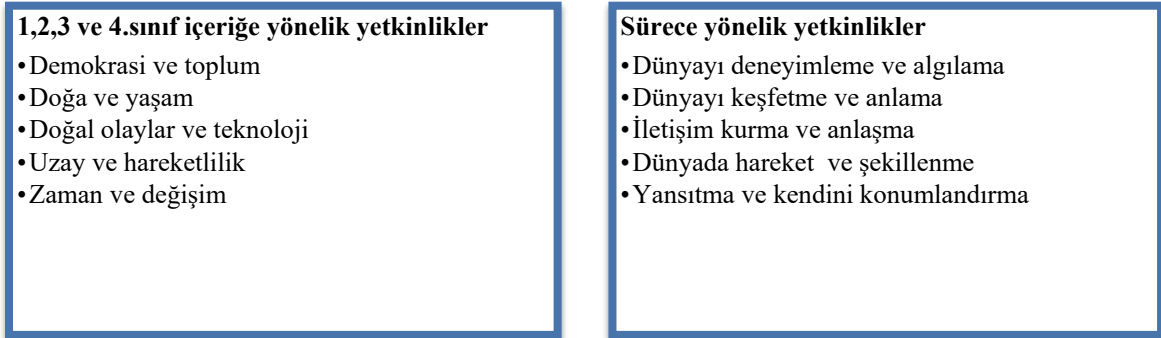
² Sorumlu yazar, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, , Türkiye, nur.utkur@iuc.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2062-5430>

Giriş

Sachunterricht dersi Federal Almanya Cumhuriyetinde ilkokul (Grundschule) kademesinde ilkokul 1. sınıftan 4. sınıfa kadar okutulan genel bilgiler içeriğinde temel bir derstir (Gesellschaft für Didaktik des Sachunterrichts, 2013). Odak noktasında çocuğun dünyayı ve yakın çevresini algılaması, bu süreçte deney ve gözlem yoluyla keşif sürecini doğru bir şekilde deneyimlemesine yardımcı olmak vardır. Sachunterricht dersi “doğa bilimleri (biyoloji, fizik, kimya, teknoloji) ve sosyal bilimler (coğrafya, tarih, sosyal bilgiler)” temellerine dayanır (George ve Henrich, 2003).

Sachunterricht dersi disiplinlerarası bir yaklaşımı sunar, genel olarak “sosyal bilgiler ve fen bilimleri” derslerini ortak bir potada eriten derstir. Tarihsel geçmişi 1980 yılında öğretmen eğitiminde üniversitelerde hayata dair genel bilgilerin aktarılmasıyla başlayan Sachunterricht dersi, günümüzdeki haliyle 2002 yılında çekirdek bir programla yenilenmiştir. Eyaletlere göre ismi ve temaların sırası ve işlenişinde farklılıklar olduğu görülmektedir (Bäuml-Roßnagl, 1995). Fen, bilim ve teknik ile sosyal bilimler dayandığı ilkeler çerçevesinde işlenen Sachunterricht dersi, öğretmen eğitiminde de bu alanda uzmanlaşmayı gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda sınıf öğretmen adaylarına öğretmen eğitimi çerçevesinde “sachunterricht- bilim” ve sachunterricht-sosyal” şeklinde uzmanlaştığı dersler fakültede sunulmaktadır (GDSU, 2002).

Eyaletlere göre öğretim programı farklılıklar gösterse de genel olarak ilkokul GDSU (2013) Sachunterricht dersinin 1. sınıf ve 2. sınıflarda ikişer saat, 3.sınıfta üç ve 4.sınıfta beş saat olarak okutulması önerilmiştir. Eyaletlere ve okullara göre planlanmada değişiklikler gösterse de hepsi beş temel perspektif esasında şekillenmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturan alman sınıf öğretmenler “Karlsruhe, Tübingen ve Mannheim” bölgelerinde “Baden-Württemberg” eyaletinde ilkokul (Grundschule) öğretmenliği görevlerini sürdürdükleri için Sachunterricht dersi Baden-Württemberg eyaletine ait öğretim programını (BWÖP) dikkate almak yerinde olacaktır. Baden-Württemberg eyaleti 2016 yılında itibaren çocukların keşfederek, araştırarak ve sorgulayarak dünyayı deneyimlemesi için sachunterricht dersinin hem isminde hem içerik ve yetkinliklerinde değişiklikler yapmıştır (Ministerium Für Kultus Baden Württemberg [MFKBW], 2016). Öğretim programı Sachunterricht dersi beş temel perspektif olan “sosyal ve kültürel bilim perspektifi, mekânsal bakış açısı, doğa bilimi perspektifi, teknolojik bakış açısı ve tarihsel perspektif” ten oluşmaktadır. Bu temel perspektifler doğrultusunda öğretim programında yetkinlikler hem süreç hem de içerikte revize edilmiştir. Bunlar Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. BWÖP yetkinlik alanları (MFKBW, 2016).

Şekil 1’de görüldüğü gibi yetkinliklerin içeriğe göre “demokrasi ve toplum, doğa ve yaşam, doğal olaylar ve teknoloji, uzay ve hareketlilik, zaman ve değişim” temalarına göre sınıflandırılması yapılmıştır. Sürece yönelik yetkinlikler ise “dünyayı deneyimleme ve algılama, dünyayı keşfetme ve anlama, iletişim kurma ve anlaşma, dünyada hareket ve şekillenme, yansıtma ve kendini konumlandırma” şeklinde belirtilmiştir (MFKBW, 2016).

Hayat bilgisi dersi Sachunterricht dersine eş değer olarak kabul edilmektedir. Alan yazın çalışmalarında Türkiye hayat bilgisi ve Sachunterricht dersinin karşılaştırmalı olarak inceleyen ders kitabı, öğretim programı (Baysal, Tezcan ve Araç, 2018; Kab, 2012; Pamuk ve Pamuk, 2016; Tuncay, 2018; Tural vd., 2017; Ütkür-Güllühan ve Bekiroğlu, 2021; Ütkür-Güllühan ve Bekiroğlu, 2022) yapılmıştır. Araştırmacıların alan yazın taraması özelinde alman sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği çalışmanın (Dilber-Özer, 2021) sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Bu çalışmada da alan yazına katkıda sunacağı düşüncesiyle Sachunterricht dersinin uygulayıcıları olan alman sınıf öğretmenlerinin gözünden Sachunterricht dersine ilişkin görüşlerin incelenmesine odaklanılmıştır. Dolayısıyla bu araştırmacının temel amacı Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletinde çeşitli bölgelerinde ilkökulda görev yapan sınıf öğretmenlerinin gözünden Sachunterricht dersinin amaç, eğitim-öğretim süreci ve ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin bir değerlendirme yapmaktır. Bu genel amaçtan hareketler araştırmanın alt amaçlarını şunlar oluşturmaktadır:

1. Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin amacına ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin işlenişinde dikkat ettikleri hususlar nelerdir?
3. Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde sıklıkla kullandıkları öğretim- yöntem ve teknikleri nelerdir?
4. Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde kullandıkları ölçme-değerlendirme araçları nelerdir?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırma nitel araştırma temelinde yürütülmüş, “durum çalışmasına” göre desenlenmiştir. Yin’e (1994) göre durum çalışmaları “nasıl ve “niçin” sorularına odaklanır. Araştırmacının olay üzerinde etkisi çok azdır veya hiç yoktur. Olay veya olgular kendi doğal ortamında gözlemlendiği çalışmalardır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında “Karlsruhe, Tübingen ve Mannheim” bölgelerinde ilkökul öğretmenliği yapan toplam beş sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu seçerken amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış olup, görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir. Öğretmenlerin Almanya’da bir okulda sınıf öğretmeni olup Sachunterricht dersini okutuyor olmaları amaçlanarak örneklem belirlenmiştir. Öğretmenlerin ifadeleri ve bilgilerine yer verilirken her bir öğretmene “Ö1, Ö2, Ö3...” şeklinde kod verilmiştir.

Tablo 1. Alman sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri

Öğretmenin Kodu	Kıdemi	Bölge	Okuttuğu sınıf düzeyi
Ö1	13 yıl	Mannheim	3.sınıf
Ö2	8 yıl	Tübingen	3.sınıf
Ö3	11 yıl	Tübingen	4.sınıf
Ö4	7 yıl	Karlsruhe	3.sınıf
Ö5	6 yıl	Tübingen	2.sınıf

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmanın verileri “görüşme tekniği” aracılığıyla toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce araştırmacılar bir araya gelmişler ve araştırmacının amacına hizmet edecek şekilde hem kişisel bilgileri de aynı formda olduğu toplam beş açık uçlu görüşme sorularını hazırlanmıştır. Görüşme soruları şu şekildedir:

- *Sachunterricht dersinin içeriği ve amacını nasıl ifade edersiniz?*
- *Öğretmenlik eğitiminde Sachunterricht fen veya sosyal alanlarında uzmanlaşmayla ilgili bir eğitim aldınız mı? Cevabınız evet ise, bu eğitimin içeriği ile uygulamadaki Sachunterricht dersi arasındaki ilişkiyi nasıl açıklarsınız?*

- *Sachunterricht dersi için planlamanız nasıl? Öğretim sürecinde nelere dikkat ediyorsunuz?*
- *Sachunterricht dersinde kullandığınız öğretim yöntem ve teknikler hakkında bilgi verir misiniz?*
- *Kullandığınız ölçme ve değerlendirme araçları nelerdir? Bu konuda esneklik var mı?*

Araştırmacılarından birinin Ocak 2022 tarihinde “Tübingen” bölgesinde olmasından dolayı üç alman sınıf öğretmeniyle yapılan görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının Türkiye’ye döndükten sonra iki alman öğretmeniyle görüşmelerini Zoom platformu üzerinden gerçekleştirmiştir.

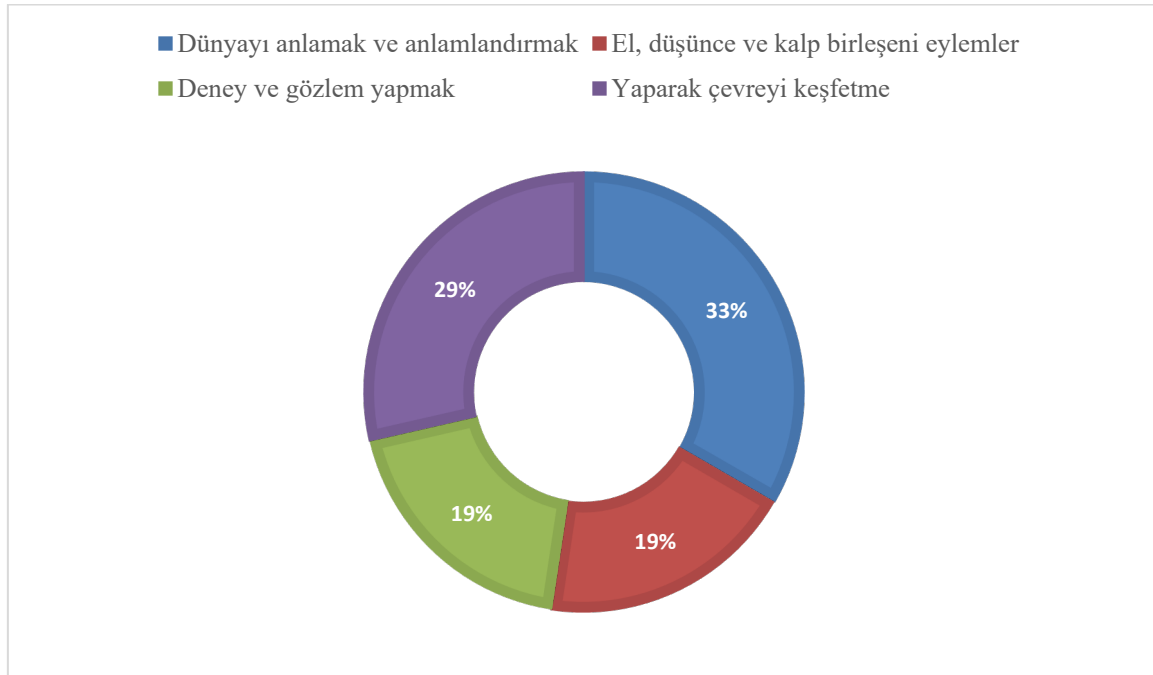
Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri betimsel ve içerik analizi yöntemleriyle analiz edilmiştir. Araştırmanın soruları temel alınarak görüşme sorularına verilen yanıtlar kategori şeklinde ayrılmıştır. En sık ifade edilen kategoriler frekans tablosu şeklinde sunulmuştur. Araştırmanın güvenilirliği için Almanya’da deneyimli bir sınıf öğretmeninden yardım alınmıştır. Araştırmanın güvenilirliği hususunda Miles ve Huberman’ın (1994) “kodlayıcı güvenilirlik formülü” (Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılmıştır. Araştırmacılar ve uzman arasındaki güvenilirlik uyum yüzdesi 1. araştırması sorusu için 0.89, 2. araştırma sorusu için 0.92, 3. araştırma sorusu için 0.91 ve 4. araştırma sorusu için 0.94; tüm araştırma güvenilirlik ortalaması ise 0.92 çıkmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Sınıf Öğretmenlerinin Sachunterricht Dersinin Amacına İlişkin Görüşleri

Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular Şekil 2’de gösterilmiştir.

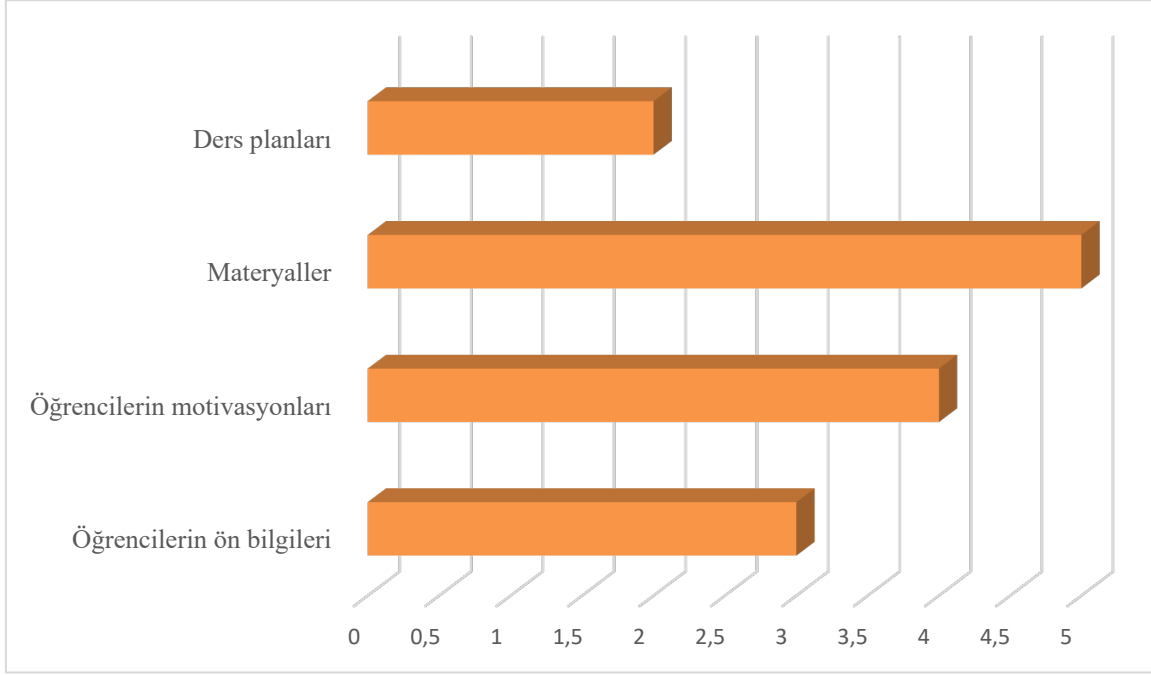
Şekil 2. Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin amacına ilişkin görüşleri

Şekil 2’de görüldüğü gibi alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin amaçlarında en sık kullandıkları ifadeler şu şekildedir; ilk sırada (%33) “dünyayı anlamak ve anlamlandırmak”; ikinci sırada (%29) “yaparak çevreyi keşfetme”; üçüncü ve dördüncü sırada ise (%19) “deney ve gözlem yapmak” ve “el, düşünce ve kalp birleşeni eylemler” şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Ö1 ... “*Sachunterricht dersi, çocuğun dünyayı anlamasının bir yolu. Çocuk bu yolda deneyler ve gözlem yapar.*” şeklinde görüşünü ifade ederek Sachunterricht dersinin çocuğun çevresini anlamasına yardımcı olan bir ders olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin çoğu dersin amacını ifade ederken bu dersin hangi yollarla bu amacın gerçekleştirildiğine ilişkin yanıtlar da vermiştir. Örneğin; Ö2 ... “*dersin amacı etraftaki yaşamı anlamak, dünyayı keşfetmek... Bunlar, bir şeyler yaparak oluşturmakla, deney yapmakla mümkün olur.*” Ö3... “*Dünyayı deney yoluyla tanımaktır. Örneğin, doğayı tanımak için hava,*

su, toprak deneyimleri yapılır.” Ö4... “Çocukların çevrelerini gözlemleyerek düşüncelerini, hislerini elleriyle oluşturdukları...”. Ö5... “çocuk birtakım el işi uğraşlarıyla yaşadığı dünyayı anlatır.” şeklinde görüşlerini ifade ederek Sachunterricht dersinin çocukların dünyayı aktif bir öğrenme yaklaşımıyla anlamaya çalıştığı bir ders olarak tanımlamışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersin işlenişine yönelik görüşleri

Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucu Sachunterricht dersinin işlenişine ilişkin bulgular Şekil 3’de gösterilmiştir.

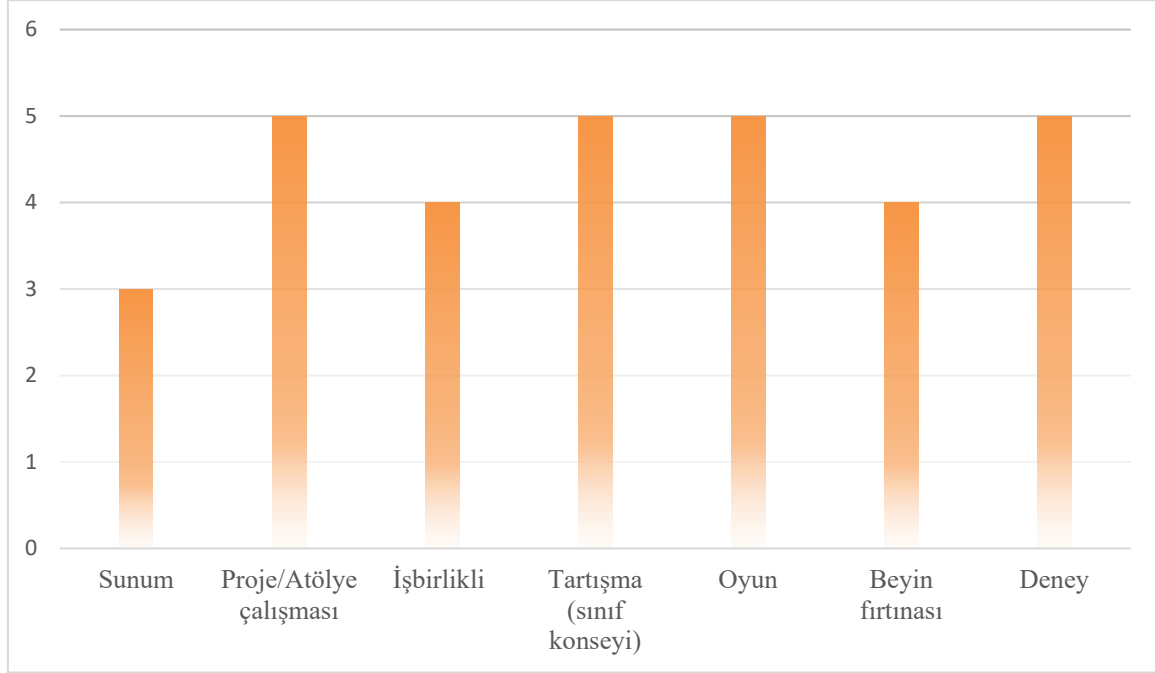
Şekil 3. Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin işlenişine yönelik görüşleri

Şekil 3’de görüldüğü üzere sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinin işlenişinde önemli gördükleri hazırlıkların ilk sırasında “materyaller” yer almıştır. İkinci sırada, öğrencilerin derse yönelik motivasyonları, üçüncü sırada öğrencinin ön bilgileri gelmiştir. Son sırada ise “ders planları” yer almıştır. Öğretmenlerin dersin işlenişinde kritik gördükleri durumlar hakkında, Ö1 ... “Yıllardır dönemin başında yapılan planlamaları dikkate alırım. Ben bu dersin ancak sene başından okul toplantısında belirlenen günlük veya haftalık planlarla öğrencilere bağımsız çalışma becerisi kazandırabileceğine inanıyorum. Bu planlar sayesinde öğrenci bireysel veya grup çalışmalarına hazırlanabiliyor, kendi planını ve malzemelerini düzene sokmak için harekete geçiyor...” şeklinde görüşlerini belirtmiştir. Öğretmenlerden bazıları öğrencilerin bazılarının ruhsal ve fiziksel olarak ders yönelik hazırbulunuşluklarına ve motivasyonlarına dikkat ettiklerini belirterek görüşlerini şu şekilde yansıtmışlardır Ö2.... “Sachunterricht dersi eylem içeren bir derstir. Öğrenciler hareketlidir. Bu dersle bedenleri, zihinleri, kalpleri hareket eder. Bazı çocuklar buna hazır değildirler, hareket etmek istemezler, keşfetmek istemezler bu da dersin bireysel ve grup olarak işlenmesinde aksaklıklara neden olmaktadır. Ben derse başlamadan önce öğrencilerin dikkatlerini üzerime çekmeyi seviyorum. Böylece onlara merak etmeleri fırsatı sunuyorum. Öğrenciler motivasyon olmadan harekete geçemezler...”. Ö4.... “Öğrencilerin ön bilgileri önemlidir. 3.sınıfta atölye çalışmasına katılma imkânı bulamayan öğrenciler 4.sınıf atölye çalışmalarında zorlanabiliyorlar. Bu onları hem ruhsal hem akademik başarısını etkiliyor...”

Öğretmenlerin bazıları dersin sürecinde kullanılan yöntemleri temel olarak görüşlerini belirtmiştir. Ö3... “Materyaller çok önemli. Çünkü atölye çalışmalarında malzemeler olmadan istenilen sonuca ulaşamaz. Deney yapacağım zaman mutlaka materyalleri hazır etmeliyim. Öğrencilere de evden getirmeleri gereken malzemeleri hatırlatırım...”

Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde sıklıkla kullandıkları öğretim- yöntem ve teknikleri

Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucu Sachunterricht dersinde sıklıkla kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklere ilişkin bulgular Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4. Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri

Şekil 4’te görüldüğü gibi alman sınıf öğretmenlerinin derslerde sıklıkla kullandıkları yöntemler den öğretmenlerin sıklıkla “deney, oyun ve sınıf konseyi” tekniklerini kullandıkları görülmüştür. Görece daha az olanlar ise işbirlikli öğrenme, proje çalışmaları ve beyin fırtınası tekniğidir.

Öğretmenlerin Sachunterricht dersinde sıklıkla kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ö1 “...Daha çok planlarda uygulanan yöntemler beni yönlendiriyor... Sınıf konseyi, proje, istasyon kullanılan yöntemler...”

Ö2 “...Atölye çalışmalarını destekleyecek öğretim yöntemi işbirlikçi, deney, proje, sınıf konseyi, sunum tercih ediyorum...”

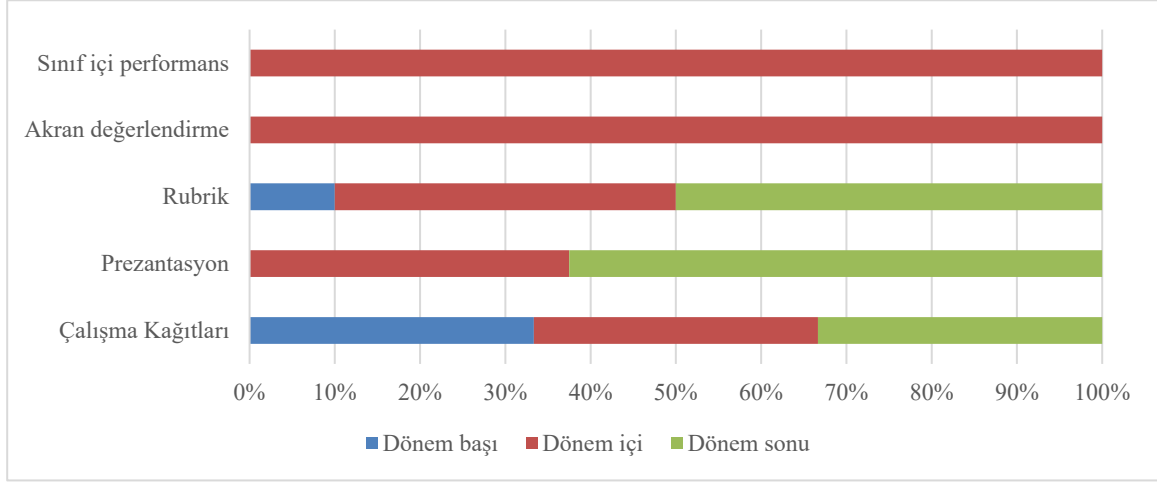
Ö3 “...Okuma parçalarında çocuğun daha eleştirel düşünmesi için sınıf konseyi, tartışma tekniklerini, beyin fırtınası, sunum ...”

Ö4 “...1.sınıfta çoğunlukla oyun yöntemi eğlenceli ve etkili oluyor. Diğer sınıf düzeylerinde de deney, işbirlikçi, sınıf konseyi, oyun...”

Ö5 “... aslında bu biraz öğrenciye göre şekilleniyor, sınıf konseyi, istasyon, grup çalışmaları, tartışma teknikleri...”

Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde kullandıkları ölçme-değerlendirme araçları

Sınıf öğretmenleriyle yapılan görüşmeler sonucu Sachunterricht dersinde sıklıkla kullandıkları ölçme ve değerlendirmeye ilişkin bulgular Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5. Sınıf öğretmenlerinin kullandıkları ölçme ve değerlendirme araçları

Şekil 5'te görüldüğü üzere Alman sınıf öğretmenlerinin dönem başı ve dönem arası ve dönem sonu ölçme ve değerlendirme araçlarının farklılıklar olduğu görülmüştür. Dönem başında çoğunlukla rubrik ve çalışma kağıtları kullanıldığı, dönem içinde sınıf içi performans, rubrik, akran değerlendirmesi, prezentasyon; dönem sonunda rubrik, çalışma kağıtları ve prezentasyon şeklinde değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir. Şekilde dikkat çeken noktalardan biri prezentasyon tekniğinin diğerlerine göre dönem sonu değerlendirmede daha sık kullanıldığıdır.

Sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersinde ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Ö1 “... Yaptığımız toplantılarda ölçme ve değerlendirmeyi belirliyoruz. Çoğunlukla dönem başında çalışma kağıtları ve rubrik tercih ediyorum...”

Ö2 “... Dönem içinde çalışma kağıtlarını ve öğrencilerin sınıf içi performansı dikkate alınır”..

Ö3 “... Dönem sonunda prezentasyon zorunludur. Müfredatta zorunlu olan deneyler için bir prezentasyon hazırlamalarını istiyorum...”

Ö4 “...Akran değerlendirme önemli bir ölçme aracı çünkü atölye çalışmalarında birlikte çalışıyorlar...”

Ö5 “rubrik, çalışma kâğıtları, prezentasyon ölçme değerlendirmede kullanmamız gereken araçlardır... Tabii ki öğrencinin çalışmalarında göstermiş olduğu uğraşta bir değerlendirme aracıdır...”

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersine ilişkin görüşleri betimleyici bir biçimde analiz edilmiştir. Araştırmanın birinci alt amacına ilişkin bulgular, alman sınıf öğretmenliğinin Sachunterricht dersini yapılandırmacılık yaklaşımı temelinde “eylem odaklı”, fen-bilim, teknik, doğa ve sosyal bilimlerin aynı kâsede birleştiği, tematik anlayışın benimsendiği temel bir ders olarak tanımladığına işaret etmektedir. Bilhassa öğretmenlerin “*eller, zihin ve kalpler*” şeklinde tanımlamaları, öğrencilerin birinci sınıftan itibaren hareket etme ihtiyaçlarını, keşfetme duygusuyla ve bu süreci diğer öğrencilerle etkileşim içerisine girerek gerçekleştiklerini göstermektedir. Nitekim 2016 BW öğretim programında bu süreç “yaparak öğrenme (handlungsorientierung)” şeklinde ifade edilmiştir. Haider (2019) Sachunterricht dersinde ürün oluşturma, modelleme yapma öğrencilerin merak duygularının giderilmesi ve bilime olan bakış açılarının genişlemesine yardımcı olmaktadır. Lange-Schubert ve Hartinger (2016) çalışmalarında Sachunterricht dersinin gerçek yaşam becerilerinin öğrenilmesinde

önemli bir yeti olan modelleme çalışmalarının gerekliliğini belirtmiş ve bu dersin yaparak öğrenme yaklaşımına vurgu yapmıştır. Koehnlein (2012) Sachunterricht dersinin çocuğun dünyayı anlaması ve yorumlası anlayışına dayanan temel bir ders olduğunu ifade etmiştir. Araştırmanın bu bulgusu alan yazın çalışmalarından Dilber-Özer ve Baysal'nın (2021) bulgusunu desteklemektedir.

Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin bulgular sınıf öğretmenlerinin dersin işlenişine ilişkin önemli gördükleri hususlarda ilk sırada “materyaller” in geldiğini göstermektedir. Sachunterricht dersi yaparak öğrenme felsefesi ve özünde yapılandırmacılık yaklaşımı barındıran bir derstir öğretmenler için materyaller'in önemli olması olası bir bulgudur. Ayrıca öğretmenler “öğrencilerin ön bilgi düzeyleri ve öğrenci motivasyonu” gibi temel pedagojik yaklaşımları önemsediklerini de ifade etmişlerdir. Lange, Kleickmann, Tröbst ve Möller (2012) bilişsel olarak uyarıcı ve motive edici öğrenme bir öğrenme ortamına ihtiyaç duyulduğunu çalışmasında belirtmiştir.

Araştırmanın üçüncü alt amacına ilişkin bulgular sınıf öğretmenlerin öğrenme ve öğretme sürecinde en sık kullandıkları öğretim yöntemlerinin proje/atölye çalışmaları, deney, oyun gibi aktif öğretim yöntemleri olduğunu göstermektedir. Bu bulgu Sachunterricht dersinin eylem odaklı ve disiplinlerarası bir anlayışını yansıtan öğretim yöntemlerinin kullanıldığına işaret etmektedir. Bununla ilgili öğretmenlerin yanıtlarında klasik yöntemleri de kullandıkları bunu konunun içeriğine göre belirlediklerine ilişkin bulgularda mevcuttur. BW öğretim programında da Sachunterricht dersinin öğretiminde “deney ve proje odaklı” bir öğretim yönteminin kullanılmasının önerilmiştir (BWÖP, 2016). Araştırmanın bu bulgusu Sachunterricht ders kitabındaki etkinlikleri inceleyen Ütkür-Güllühan ve Bekiroğlu'nun (2021) çalışmalarında Sachunterricht ders kitabında deney türü aktivitelere ağırlıkla yer verildiği bulgusuyla aynıdır.

Araştırmanın dördüncü alt amacına ilişkin bulgular Sachunterricht dersinde ölçme ve değerlendirme hususunda öğretmenlerin dönem içi, arası ve sonunda olmak üzere değerlendirme yaptıklarını daha çok alternatif öğretim yöntemlerini tercih ettiklerini göstermektedir. Ayrıca görüşmelerden Sachunterricht dersinde sınıf öğretmenleri sene başında planladıkları ölçme ve değerlendirme aracını kullandıkları ve atölye çalışmaları sonunda değerlendirmenin mutlaka yapıldığını belirtmişlerdir. Atölye çalışmaları ve proje odaklı çalışmaların olduğu bir derste süreci değerlendirmek elzemdir. Nitekim sınıf öğretmenleri öğrencilerin süreçteki performanslarının da önemli olduğu değerlendirmeye aldıklarını belirtmişlerdir. Araştırmanın bu bulgusu alan yazın çalışmalarının (Baysal, Tezcan ve Araç, 2017; Dilber-Özer ve Baysal, 2021) ulaştıkları sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada Almanya'da “Karlsruhe, Tübingen ve Mannheim” bölgelerinde sınıf öğretmenliği yapan sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersine ilişkin görüşleri yorumlayıcı bir şekilde analiz edilmiştir. Araştırmadan ulaşılan sonuçlar Sachunterricht dersinin aktif öğrenme yaklaşımlarıyla işlenen eylem odaklı, disiplinlerarası bir ders olarak yapılandırıldığını, öğretmenlerin bu derste öğrencilere atölye çalışmalarıyla el becerisi, bilişsel gelişim, keşfetme ve hayal gücü duygularını destekledikleri etkinlikler planladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın bulguları “Karlsruhe, Tübingen ve Mannheim” bölgelerinde beş sınıf öğretmenin görüşleriyle elde edilen sonuçlarla sınırlıdır. Bundan sonraki araştırmalar için şu önerilerde bulunulabilir:

- Almanya'nın diğer bölgelerinde çalışan büyük ölçekte sınıf öğretmenlere görüşmeler veya gözlemlerin yapılması
- Sachunterricht dersi için fakültelerde öğretmen eğitiminde Sachunterricht fen ve Sachunterricht sosyal bilimler uzmanlığı lisans dersleri verilmektedir. Mevcut çalışmanın örneklem grubu üniversite öğretmen eğitiminde uzmanlaşmaya yönelik herhangi bir ders almamışlardır. Bundan sonraki araştırmalarda fakültede öğretmen eğitiminde Sachunterricht fen ve sosyal bilimler alanında uzmanlaşma dersi almış öğretmenlerle görüşmeler yapılır.
- Mevcut araştırma nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İleri ki araştırmalar nicel veya karma araştırma yöntemleriyle gerçekleştirilebilir ve sonuçlar karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilir.
- Türkiye'de hayat bilgisi dersi Almanya'da Sachunterricht dersine eş değer bir ders olarak görülmektedir. Bu bağlamda ileri ki çalışmalarda Alman sınıf öğretmenlerinin Sachunterricht dersi içinde hazırladıkları ders planlarının, etkinliklerinin ve Türk sınıf öğretmenlerinin hayat

bilgisi dersi için hazırladıkları ders plan ve etkinliklerinin karşılıklı olarak analiz edilmesi her iki ülkenin hayat bilgisi ders içeriğinin zenginleşmesi açısından önerilmektedir.

Kaynakça

- Bäumel-Roßnagl, M. A. (1995). *Sachunterricht*. Klinkhardt. Haider, M. (2019). *Modellkompetenz Im Naturwissenschaftlichen Sachunterricht: Eine Empirische Studie Zum Lernen Mit Modellen und über Modelle in der Primarstufe*. Logos Verlag Berlin GmbH.
- Baysal, Z. N., Tezcan, Ö., ve Araç, K. E. (2018). Türkiye ve Almanya-Hamburg hayat bilgisi dersinin karşılaştırılması: Genel bir bakış. *Journal of Theoretical Educational Science*, 11(1), 117-134. <https://doi.org/10.30831/akukeg.380762>
- Dilber-Özer, Z., ve Baysal, Z. N. (2021). Learning places, teaching methods, techniques and materials used in General Studies (Sachunterricht) course by teachers in German primary schools' third grade. *Education 3-13*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/03004279.2021.1926527>
- Gesellschaft für Didaktik des Sachunterrichts [GDSU]. (2002). *Perspektivrahmen sachunterricht*. Bad Heilbrunn: Klinkhardt.
- Gesellschaft für Didaktik des Sachunterrichtsb [GDSU] (2013). *Perspektivrahmen Sachunterricht*. Julius Klinkhardt.
- Giest, H., Hartinger, A., & Kahlert, J. (2008). *Kompetenzniveaus im sachunterricht*. Bad Heilbrunn: Klinkhardt
- Güllühan, N. Ü., ve Bekiroğlu, D. (2021). Almanya'da (Baden-Württemberg) ilkökulda okutulan hayat bilgisi ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 68-94. <https://doi.org/10.29065/usakead.930955>
- Güllühan, N. Ü., & Bekiroğlu, D. (2022). Comparison of values: German (Berlin) sachunterricht and turkish life studies textbook examples. *International Online Journal of Primary Education*, 11(1), 62-77. <https://doi.org/10.55020/iojpe.1052523>
- Kahlert, J. (2016). *der Sachunterricht und seine didaktik* (Vol. 3274). UTB.
- Koehnlein, W. (2012). *Beden eğitimi ve eğitimi*. Julius Klinkhardt.
- Lange, K., Kleickmann, T., Tröbst, S., & Möller, K. (2012). Fachdidaktisches Wissen von Lehrkräften und multiple Ziele im naturwissenschaftlichen Sachunterricht. *Zeitschrift für Erziehungswissenschaft*, 15(1), 55-75.
- Lange-Schubert, K., & Hartinger, A. (2016). Wege zur Modellierungskompetenz von Grundschüler/innen im Sachunterricht.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. London: Sage Publications.
- Ministerium Für Kultus Baden Württemberg [MFKBW]. (2016). *Bildungsplan sachunterricht*. (s. 3-30). Baden Württemberg: Ministerium Für Kultus Baden Württemberg.
- Pamuk, I., ve Pamuk, A. (2016). Almanya'da sachunterricht ve Türkiye'de hayat bilgisi ders kitaplarında okulda demokrasi uygulamalarına örnek olarak sınıf başkanı seçimi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 5(2), 67-83. <https://doi.org/10.30703/cije.321398>
- Tuncay, C. (2018). Comparative study of Turkey and Germany Life Science teaching programs. *Educational Research and Reviews*, 13(13), 526-533. <https://doi.org/10.5897/ERR2018.3520>
- Tural, A., Şahan, G., Işık, A. D., Özdemir, S., Uysal, H., ve Yılmaz, O. (2017). Comparison of Life Studies Course textbook in Turkey and Germany from picture-text relations and usage. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 6(2), 770-782.
- Yin, R. K. (1994). *Case study research: Design and methods* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Extended Abstract

The Sachunterricht course is a basic course in the general information content taught from the 1st to the 4th grade in primary school (Grundschule) in the Federal Republic of Germany (Gesellschaft für Didaktik des Sachunterrichts, 2013). The focus is on helping the child perceive the world and his immediate environment and experience the discovery process correctly through experimentation and observation in this process. The Sachunterricht course is based on “natural sciences (biology, physics, chemistry, technology) and social sciences (geography, history, social studies)” (George & Henrich, 2003).

Social sciences course is accepted as equivalent to Sachunterricht course. In the literature there are some studies, the textbook, the curriculum, which examines social sciences course in Türkiye and Sachunterricht course comparatively (Baysal, Tezcan & Araç, 2018; Kab, 2012; Pamuk & Pamuk, 2016; Tuncay, 2018; Tural et al., 2017; Ütkür-Güllühan & Bekiroğlu, 2021; Ütkür-Güllühan & Bekiroğlu, 2022). It was seen that the study (Dilber-Özer, 2021) in which the opinions of German primary school teachers were examined in particular by the researchers' literature review was limited in number. In this study, it is focused on the examination of the views about the Sachunterricht course through the eyes of the German primary school teachers, who are the practitioners of the Sachunterricht course, with the thought that it will contribute to the literature. Therefore, the main purpose of this researcher is to make an evaluation of the purpose, education process and assessment-evaluation dimension of the Sachunterricht course through the eyes of primary school teachers working in various regions of Baden-Württemberg, Germany. The sub-objectives of the research, from this general purpose, are as follows:

1. What are the views of German primary school teachers about the purpose of the Sachunterricht course?
2. What are the points that German primary school teachers pay attention to while teaching the Sachunterricht course?
3. What are the teaching-methods and techniques that German primary school teachers frequently use in the Sachunterricht course?
4. What are the measurement-evaluation tools used by German primary school teachers in the Sachunterricht course?

10

This research was conducted on the basis of qualitative research and was designed according to a “case study”. According to Yin (1994), case studies focus on “how” and “why” questions. The researcher has little or no influence on the event. Events or phenomena are studies in which they are observed in their natural environment.

The study group of this research consists of a total of 5 primary school teachers working in the regions of "Karlsruhe, Tübingen and Mannheim" in the 2021-2022 academic year.

The data of the research were collected through the “interview technique”. Before the interview form was prepared, the researchers came together and a total of 5 open-ended interview questions were prepared, in which both personal information and personal information were in the same form, to serve the purpose of the researcher. Descriptive and content analysis were used in the analysis of the data.

Findings related to the first sub-purpose of the study indicate that the German primary school teacher defines the Sachunterricht course as a basic course based on the constructivist approach, "action-oriented", combining science, technique, natural and social sciences in the same bowl, and adopting thematic understanding.

Haider (2019) stated that in the Sachunterricht course, product creation and modeling help students to satisfy their sense of curiosity and expand their perspectives on science. Lange-Schubert and Hartinger (2016) stated the necessity of modeling studies, which is an important skill in learning real-life skills of the Sachunterricht course, and emphasized the learning-by-doing approach of this course.

Koehnlein (2012) stated that the Sachunterricht course is a basic course based on the child's understanding and interpretation of the world. This finding of study supports the finding of Dilber-Özer and Baysal (2021).

Findings related to the second sub-purpose of the study show that "materials" come first among the issues that primary school teachers consider important regarding the teaching of the course. The Sachunterricht course is a course that includes a philosophy of learning by doing and a constructivist approach at its core, and it is a possible finding that materials for teachers are important.

In addition, teachers also stated that they attach importance to basic pedagogical approaches such as "student's prior knowledge and student motivation". Lange, Kleickmann, Tröbst, and Möller (2012) stated in their study that a cognitively stimulating and motivating learning environment is needed. Findings regarding the three sub-objectives of the study show that the teaching methods most frequently used by primary school teachers in the education process are active teaching methods such as project/workshops, experiments, and games. This finding indicates that teaching methods that reflect an action-oriented and interdisciplinary understanding of the sachunterricht course are used. There are findings that teachers also use traditional methods in their answers and determine this according to the content of the subject. In the BW curriculum, it is recommended to use an "experimental and project-oriented" teaching method in the teaching of the Sachunterricht course (BWÖP, 2016). This finding of the research is the same as the finding of the experiment-type activities in the Sachunterricht textbook in the studies of Ütkür-Güllühan and Bekiroğlu (2021), who examined the activities in the Sacunterricht textbook.

Findings related to the fourth sub-objective of the study show that teachers evaluate assessment and evaluation in the Sachunterricht course, during, between and at the end of the semester, and they prefer alternative teaching methods. In addition, during the interviews, the primary school teachers in the Sachunterricht course stated that they used the assessment and evaluation tool they planned at the beginning of the year and that the evaluation was made at the end of the workshops. It is essential to evaluate the process in a course with workshops and project-oriented studies. As a matter of fact, primary school teachers stated that they evaluated the performance of students in the process as important. This finding of the research which shows that they prefer alternative teaching methods is in parallel with the results of the literature studies (Baysal, Tezcan, & Araç, 2017; Dilber-Özer & Baysal, 2021). In addition, during the interviews, the primary school teachers in the Sachunterricht course stated that they used the assessment and evaluation tool they planned at the beginning of the year and that the evaluation was made at the end of the workshops. It is essential to evaluate the process in a course with workshops and project-oriented studies. As a matter of fact, primary school teachers stated that they evaluated the performance of students in the process as important. This finding of the research shows parallelism with the results of the literature studies (Baysal, Tezcan, & Araç, 2017; Dilber-Özer & Baysal, 2021).

The findings of the research are limited to the results obtained from the opinions of 5 primary school teachers in the regions of "Karlsruhe, Tübingen, and Mannheim". The following recommendations can be made for future research:

- Interviews or observations of large-scale primary school teachers working in other parts of Germany
- For the Sachunterricht course, Sachunterricht science and Sachunterricht social sciences undergraduate courses are given in teacher education in faculties. The sample group of the present study did not take any courses aimed at specializing in university teacher education. In future research, interviews are conducted with teachers who have taken the Sachunterricht science and social sciences specialization course in teacher education at the faculty.
- The current research was carried out with the qualitative research method. Further research can be carried out with quantitative or mixed research methods and the results can be evaluated comparatively.

- Social science course in Turkey is seen as an equivalent course to Sachunterricht course in Germany. In this context, in future studies, it is recommended to analyze the course plans and activities prepared by the German primary school teachers in the Sachunterricht course and the course plans and activities prepared by the Turkish primary school teachers for the social science course, in order to enrich the social science course content of both countries.

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

